

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Aktuálne trendy v oblasti politiky zmeny klímy na Slovensku

Ing. Gabriela Fischerová

Generálna riaditeľka sekcie zmeny klímy a ochrany ovzdušia MŽP
SR

23. marec 2021

AKO PRESADIŤ ENVIROVÝCHOVU NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI

Klimatický rámec a ciele do 2030 a 2050

- Parížska klimatická dohoda – **do roku 2050** cieľ dosiahnuť **klimatickú neutralitu** – to je emisie a záchyty sa musia dovedy rovnať nule (EÚ vrátane SK už tento cieľ politicky potvrdila)
- Cieľ EÚ do roku 2030 znížiť emisie o 55% v porovnaní s rokom 1990. Prebieha **revízia EÚ legislatívy**, s dôsledkami pre náš klimatický právny rámec:

1. Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050

2. Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021-2030

3. Zákon o obchodovaní s emisnými kvótami 414/2012 (veľkí znečisťovatelia)

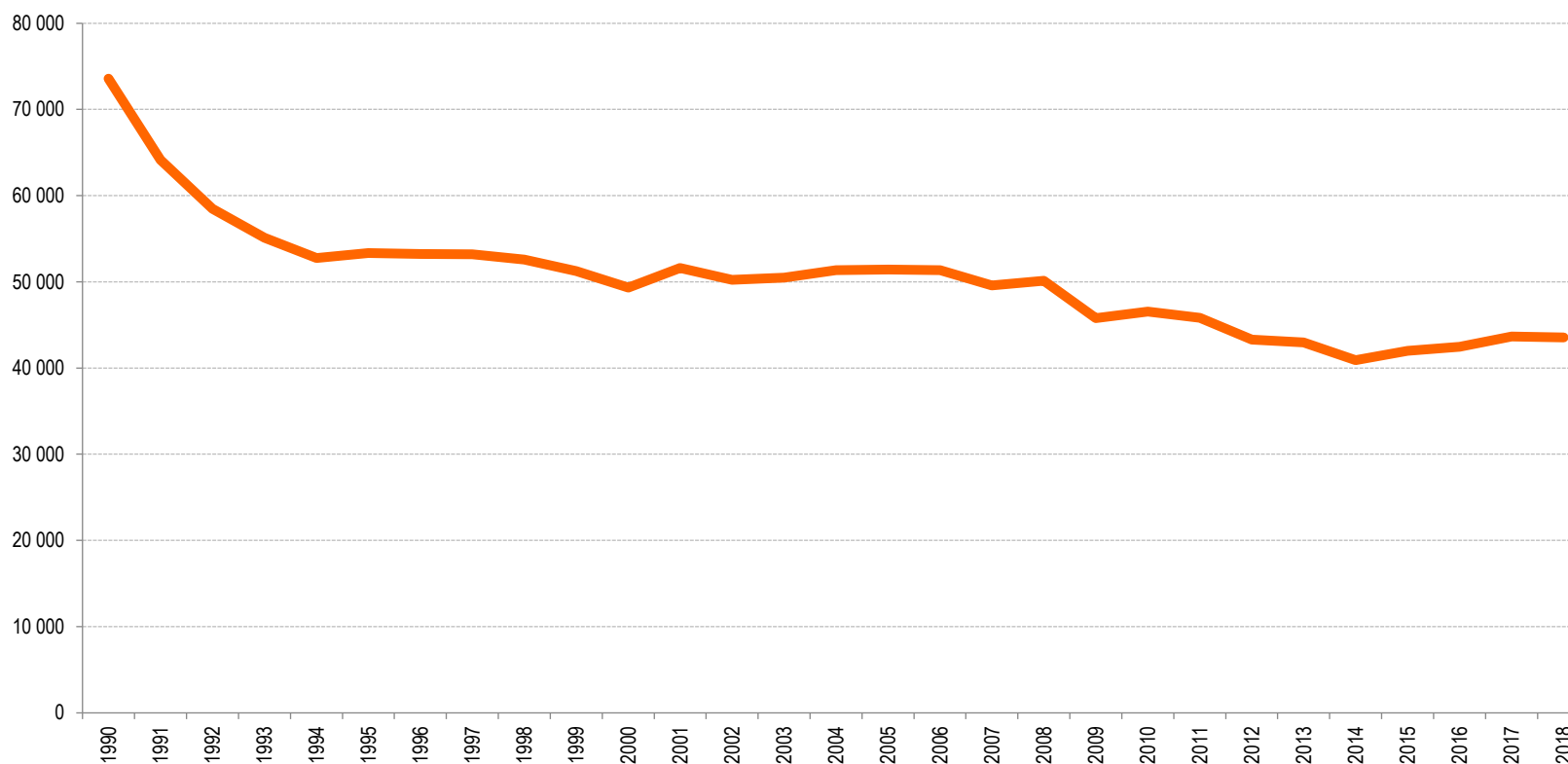
Zákon o zmene klímy

Spúšťa sa príprava nového zákona

- Sprehľadnenie právneho klimatického rámca na Slovensku:
 - zadefinovania cieľov
 - určenie povinností hlavne pre orgány štátnej správy - plnenie cieľov a súkromné subjekty-zber údajov.
 - Primárne nemá byť adresovaný samosprávam.
- Čo by mal tento zákon upravovať zo strany samospráv?
- **Pracovná skupina pre prípravu zákona o zmene klímy** (pozvaní budú okrem samospráv aj zástupcovia štátnej správy a súkromných firiem).
- Rokovanie na **jar 2021**, MPK a potenciálne schválenie vládou SR - koncom roka 2021

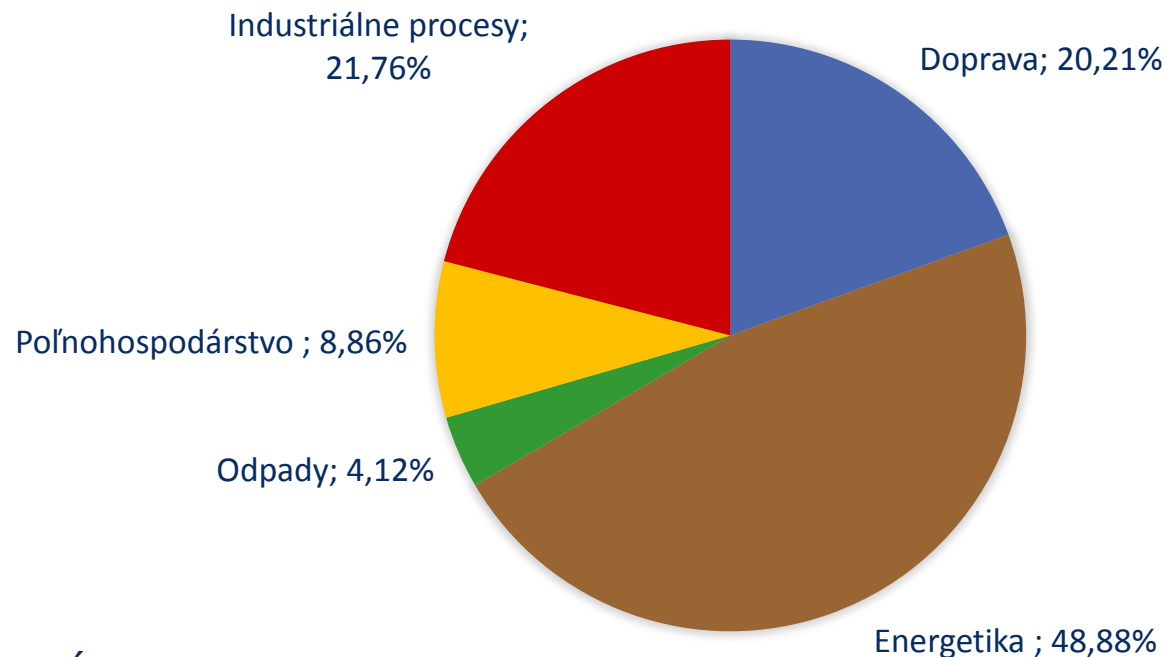
Emisie skleníkových plynov na Slovensku

Objem skleníkových plynov má na Slovensku od roku 2014 rastúcu tendenciu

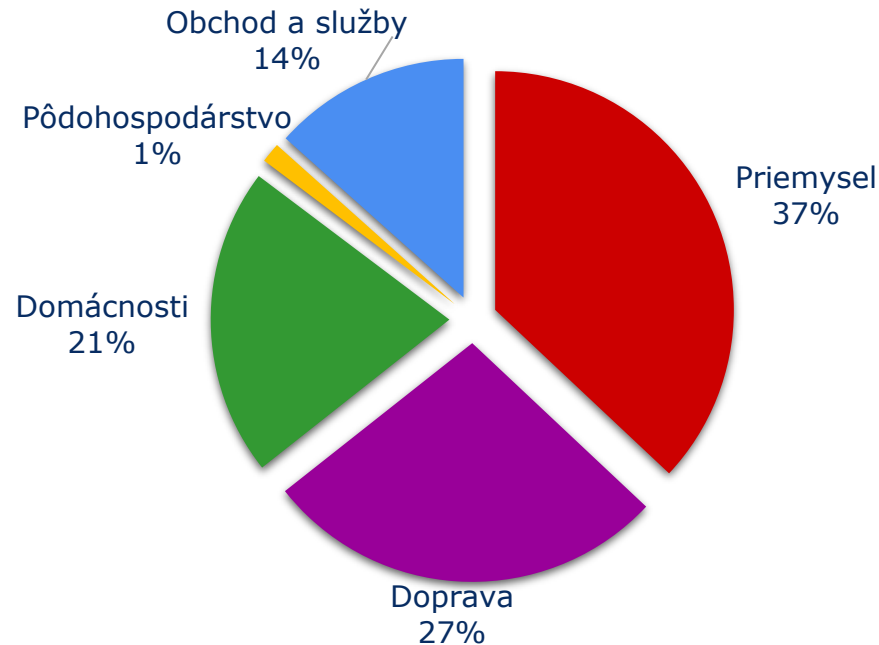
Podiel sektorov na produkcii emisií v rámci SR v roku 2019

- Kľúčové sektory pre znižovanie objemu skleníkových plynov sú 1.energetika= spaľovanie palív v priemysle, domácnostiach a inštitúciách, 2.industriálne procesy=priemysel a 3.doprava

Zdroj: MŽP, SHMÚ

Podiel sektorov na spotrebe energií 2018

Zdroj: Eurostat

Samosprávy sú pre nás **klúčové**, lebo majú dosah na veľkú časť týchto sektorov a na druhej strane sa ich to bytostne týka:

- sekundárny vplyv na znečistenie prostredia, v budúcnosti na kvalitu života
- zelená transformácia pomôže zachovať regiónom konkurencieschopnosť v modernom hospodárstve

Regionálne, miestne nízkouhlíkové stratégie

Regionálne resp. miestne nízkouhlíkové stratégie – hlavný nástroj transformácie regiónu/sídla

Podpora z Eurofondov – výzva (2018 – 2019) na Podporu nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území.

<https://www.minzp.sk/klima/mitigacia-urovni-regionov/>

- **Metodológia**
- **Strategické dokumenty SR súvisiace s Nízkouhlíkovou stratégiou**
- **Katalóg mitigačných opatrení**

Hlavné budúce možnosti financovania zmeny klímy na Slovensku

Finančné a percentuálne alokácie na SK klimatickú a energetickú politiku, rozpočtové obdobie 2021-2027 v mld. €

Finančný mechanizmus	Štrukturálne fondy	Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	Spoločná poľnohospodárska politika	Fond spravodlivej transformácie	Modernizačný fond (do roku 2030)	Environmentálny fond (do roku 2030)
Podiel (%) klimatických investícií z mechanizmu	25%	37%	40 %	100%	100%	30%
Finančná alokácia	3,2	2,1	2	0,4	1,3*	0,5**

Rokovania o detailoch prebiehajú

*pri cene uhlíka 25 €/tona a celková suma zahŕňa aj navýšenie fondu z výnosov z aukcií

** Využitie 30% výnosov na účely zmeny klímy podľa zákona 414/ 2012,

Nová adaptačná stratégia EÚ

Budovanie Európy odolnej voči zmene klímy - nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy

(zverejnená 24.02.2021)

*Pandémia COVID-19 nám bolestivo pripomenula, že nedostatočná príprava môže mať strašné dôsledky. **Proti klimatickej kríze vakcína neexistuje. Môžeme však proti nej bojovať a pripraviť sa na jej nevyhnutné dôsledky.** Vplyvy zmeny klímy sú už citel'né všade – v Európskej únii, ako aj za jej hranicami. **Nová stratégia adaptácie na zmenu klímy nám ponúka nástroje na zrýchlenie a prehĺbenie prípravných prác. Ak sa pripravíme dnes, ešte stále sa nám môže podariť vybudovať odolnosť do budúcnosti.***

Výkonný podpredseda pre Európsku zelenú dohodu Frans Timmermans

Nová adaptačná stratégia EÚ

- **Inteligentná (smart) adaptácia** – využívanie dostupných údajov a ich vhodná interpretácia (predvídať dopady zmeny klímy na prírodné a ľudské systémy)
- **Systemová adaptácia** – previazanie adaptácie s ostatnými politikami a sektormi
- **Rýchla adaptácia** – zúženie adaptačnej medzery (prijímajú sa prevažne mäkké opatrenia a investičné opatrenia zaostávajú)
- **Posilnenie medzinárodných adaptačných opatrení** – zvýšený dôraz na adaptáciu v rámci medzinárodných vyjednávaní pod Parížskou dohodou a posilnenie jej financovania

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia 2018 (NAS)

- Slovenská republika „**Zelenšie Slovensko: Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030**“ (schválený uznesením vlády SR č. 87/2019). Hlavným nástrojom pre zvýšenie adaptačnej schopnosti SR je v roku 2018 prijatá aktualizácia **Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy 2030 (schválená uznesením vlády SR č. 478/2018)** – NAS.
- „**Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody - Hodnota je voda**“ (schválený uznesením vlády SR č. 110/2018).
- Cieľom NAS **zlepšiť pripravenosť SR čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy**, zabezpečiť účinnú implementáciu adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach a zvýšiť celkovú informovanosť o tejto problematike.
- Všeobecná vízia adaptačnej politiky Slovenska, aktualizované **opatrenia vo vybraných sektoroch a oblastiach**, (napr. vodné hospodárstvo, biodiverzita, zdravie obyvateľstva, lesníctvo, pôdohospodárstvo, energetika alebo doprava – celkovo 11 sektorov).
- MŽP SR v spolupráci so SAV pripravilo návrh **Akčného plánu pre implementáciu NAS** (v skratke NAP)– v súčasnosti v procese SEA.

Akčný plán pre adaptáciu SR na zmenu klímy

Hlavným cieľom národného akčného plánu je zvýšiť pripravenosť Slovenska na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

STRATEGICKÉ PRIORITY

Strategická priorita 1

- podporiť adaptáciu na zmenu klímy ako strategickú prioritu SR
- začleňovať a integrovať prispôsobenie sa zmene klímy do politického a právneho rámca a posilňovať tému adaptácie v existujúcich a pripravovaných národných a sektorových plánoch a programoch

Strategická priorita 2

- posilniť implementáciu politik a legislatívy v oblasti adaptácie
- znížiť byrokratickú záťaž obmedzujúcu realizáciu opatrení a zlepšiť vymáhanie práva cestou transparentnosti, zlepšenia kompetencií a posilnenia kontrolných a sankčných mechanizmov

Strategická priorita 3

- budovať a rozvíjať efektívny, realizovateľný a fungujúci systém adaptácie na zmenu klímy v SR, založený na princípe subsidiarity a spoločného úsilia všetkých zainteresovaných strán a verejnosti

Strategická priorita 4

- rozvíjať vedomostnú základňu, zber údajov, monitorovanie a výskum spojený so šírením údajov a informácií.

Strategická priorita 5

- podporovať vzdelávanie a zvyšovanie povedomia verejnosti o otázkach adaptácie na zmenu klímy a potrebách adaptácie.

Strategická priorita 6

- podporovať a rozvíjať multi-zdrojový systém financovania adaptácie na zmenu klímy

Akčný plán pre adaptáciu SR na zmenu klímy

- Prierezové opatrenie 1:** Posilnenie politického a legislatívneho rámca adaptácie a efektívne nastavenie finančných mechanizmov pre implementáciu adaptačných opatrení
- Prierezové opatrenie 2:** Vytvorenie národného informačného systému pre poskytovanie klimatických informácií
- Prierezové opatrenie 3:** Efektívny systém manažmentu rizík vyplývajúcich zo zmeny klímy
- Prierezové opatrenie 4:** Vytvorenie funkčného rámca podpory vedy, vzdelávania a rozvoja povedomia o problematike adaptácie
- Prierezové opatrenie 5:** Budovanie zelenej infraštruktúry a ekologických sietí

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1: VODNÝ REŽIM A VODNÉ HOSPODÁRSTVO

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 2: UDRŽATEĽNÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 3: ADAPTOVANÉ LESNÉ HOSPODÁRSTVO

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 4: PRÍRODNÉ PROSTREDIE A BIODIVERZITA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 5: ZDRAVIE A ZDRAVÁ POPULÁCIA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 6: ADAPTOVANÉ SÍDELNÉ PROSTREDIE

- Špecifické opatrenie 6.1:** Legislatívna podpora opatrení v sídelnom prostredí v oblasti zmeny klímy
- Špecifické opatrenie 6.2:** Systematická podpora zahrnutia témy adaptácie na zmenu klímy do plánovacích dokumentov sídiel
- Špecifické opatrenie 6.3:** Zostavenie metodík, ktoré budú účinným podkladom pri vytváraní prístupu miest a obcí ku reakcii na dopady zmeny klímy.
- Špecifické opatrenie 6.4:** Zavedenie národného mechanizmu odbornej podpory pre adaptačný proces v sídlach
- Špecifické opatrenie 6.5:** Doplnenie systému vzdelávania v oblasti reagovania na zmenu klímy pre verejnú správu (štátna správa, samospráva)
- Špecifické opatrenie 6.6:** Posilnenie finančného rámca pre podporu adaptačných opatrení v sídlach

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 7: TECHNICKÉ, EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE OPATRENIA